

Partnerbijeenkomst aanvraag Nationaal Groeifonds

“Versterkt conflictoplossend vermogen”

13 September
2022

Wat hebben we geleerd?

Maatschappelijke uitdaging breed gevoeld

- Conflictoplossend vermogen versterken heeft grote waarde
- Huidige structuren belemmeren spelers om die te realiseren
- Samen versterken Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatiecapaciteit is mogelijke strategie met aantrekkelijke kanten
- Gemotiveerde groep ontwikkelaars ziet kansen die passen in Nationaal Groeifonds aanpak

Uitwerking wat hebben we geleerd

- Conflictoplossing versterken heeft grote waarde ...
  - SCP: Nederlanders verwachten dat overheid problemen oplost, meer sociale cohesie, minder polarisatie.
  - Geschilbeslechtingdelta: laat teruggang zien, brede trend, geen deelprobleem: ruimtelijk,, economisch, maatschappelijk
  - Het glas is half vol, economisch, qua klimaat, qua welzijn veel meer te winnen dan de kosten
- Huidige structuren belemmeren ...
  - Pilots, onderzoek, ideeën uit parlement, mediation, herstelrecht, sociale advocatuur, rechtspraak, capaciteit ministerie lopen tegen grenzen op.
  - Geen onwil, maar in huidige structuren heeft niemand voldoende prikkels, geld, menskracht, existentiële nood om echt door te pakken.
- Samen versterken Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatiecapaciteit is verkennen waard ...
  - Een echte OenO en Innovatiestructuur kan helpen: van data, wat werkt, opschalen en de structuren die dat bevorderen.
  - Die structuur bestaat wel in de zorg bouw, klimaat of andere sectoren: duidelijke route voor wat beter werkt naar invoering.
  - Motiverend om te doen, betrokkenheid, we worden aantrekkelijker als plek om te werken.
- Een gemotiveerde groep ontwikkelaars
  - Onder denktanks, wetenschappers, rechters, OM, in juridische dienstverlening die enthousiast aan verbeteringen werken en doorbraken willen zien

Verkenning: is actie nodig?

Drie (impliciete) strategieën:

1. Ieder in eigen rol via huidige structuren en procedures
2. Meer toetsing en controles in systeem brengen
3. Gezamenlijke en doelgerichte R&D en innovatie

Zodat oplossend vermogen urgente conflicten naar 80% kan gaan

Zie voor uitdaging, schets van het veld en mogelijke strategieën:

NJB artikel Conflicten hanteerbaar maken: de rol van het recht versterken (geaccepteerd)

Wat is er ingewikkeld aan gezamenlijke R&D en Innovatie?

Wat lastig is EN kansen biedt:

Veel interne discussie en vragen:

- Hoever gaat rol rechtspraak in conflictoplossing? Is JenV/Directie Rechtsbestel verantwoordelijk voor conflict-systemen (of voor beheer bestaande)?
- Wordt beweging rechtspraak naar (finaal) beslechten, oplossen, faciliteren gesteund? Worden zaken bij rechtspraak weggehouden?
- Wat is passende rol en plek ontwikkelaars (binnen instituties, HiiL, kennisinstellingen, juridische beroepen en private sector)?
- Geldstromen?
- Wie beheert en controleert?

Wat is nodig voor succes?

- Moeilijke gesprekken voeren, vertalen in governance
- Samen, respect voor rollen, uitgaan van vertrouwen
- Verbinden, vergroten bestaande initiatieven
- Aansluiten bij nationale agenda en investeringsmogelijkheden

Dé succesfactoren voor een NGF-aanvraag

1. Verdienvermogen en arbeidsproductiviteit

Inhoudelijk en financieel commitment bedrijfsleven + marktdata

2. Ruimtelijke, maatschappelijke en economische vraagstukken centraal stellen

Research activiteiten in balans met commerciële activiteiten

3. Concreet Wat doen we de komende zes jaar?

- Geen doelen of situatieschets, maar concrete activiteiten.

- Begroting = activiteiten

4. Politieke support & lobby

- Olifantenpaadjes naar succes

Beoordeling Groeifonds aanvraag

Bijdrage duurzaam verdienvermogen

- Duurzame en structurele economische groei

Strategische onderbouwing

- Maatschappelijke transities
- Innovatiekracht van ecosysteem of sector
- Toekomstbestendigheid en groeipotentieel
- Legitimiteit Groeifonds middelen
- Gebruik wetenschappelijke en technologische inzichten
- Aansluiting internationale ontwikkelingen, comparatieve voordelen NL, nationale initiatieven

Kwaliteit plan

- Doelmatigheid en efficiëntie
- Resultaatgerichtheid
- Uitvoerbaarheid en haalbaarheid
- Risico's en beheersmaatregelen
- Intellectueel eigendom
- Samenhang initiatieven (eco)systeem
- Begroting en financiering
- Additionaliteit
- Monitoring en evaluatie

Samenwerking governance

- Expertise, uitvoeringscapaciteit en reputatie
- Afspraken samenwerking en financiële bijdragen
- Governance
- Betrokkenheid en steun belanghebbenden

De aanvraag

De aanvraag moet uiterlijk 3 februari 2023 worden ingediend, volgens een strak voorgeschreven format van RVO. Zie voor meer informatie: www.nationaalgroefonds.nl/indienen-ronde-3

De belangrijkste onderdelen van de aanvraag (max 50 pagina's):

- **Strategische onderbouwing:** probleemanalyse, doelstellingen, doeltreffendheid, doelmatigheid, risico's
- **Planuitwerking en Samenwerking:** activiteitenplan, planning, human capital, monitoring, governance, partners
- **Financiële onderbouwing:** opbrengsten, uitgaven, cofinanciering
- **Bijdrage aan duurzaam vermogen:** economische effecten, maatschappelijke effecten
- **Bijlage:** Theory of Change

Proces

Start van samenwerking

Indienen quickscan

Go / No-go moment

90% versie + begroting
en governance met
gecommitteerd netwerk.

Critical friends ronde

DEFINITIEVE INDIENING

Go / No-go moment

Juli

22
augustus
2022

Mid
September

Mid
December

1 jan - 3 Feb 2023

Fase 1: Mis-en-Place fase

Fase 2: Productie en commitment fase

Fase 3: Feedback en indieningsfase

- Witte vlekken analyse projectplan en consortium
- Theory of Change ontwikkelen met samenhangende werkpakkettenstructuur
- Quickscan
- Partners identificeren inclusief kansen cofinanciering
- Verkennen subsidie versus departementale route

- Detaillering van het programma en de aanvraag
  - Committeren van partners aan de doelstelling met financiële toezeggingen.
- Dit moet tot uiting komen in een 90% versie van het plan en begroting.

- Verwerken feedback - details maken het verschil

Het proces uitgewerkt

Activiteiten

- Gespreksrondes om tot een gemeenschappelijk plan te komen
- Sessie(s) om lastige onderwerpen bespreekbaar te maken
- Stakeholderbijeenkomsten, werksessies, publiekssessies, werkdiners
- Programmaontwerp (per ontwikkelactiviteit en per werkpakket)
- Geleid door kernteam voor geheel + team per ontwikkelactiviteit voor geheel + team per werkpakket (aanmelding, zie dia 32)

Ontwikkelactiviteiten	Status
Quickscan aanvragen	✓
Theory of change uitgewerkt en ontwerp programmaliijnen	<i>A4 + Eerste ontwerp</i>
Coalities per rechtsprobleem en organisatiemodel vormen en verbreden.	<i>Eerste ronde, hulp zeer welkom</i>
Rol/bijdrage van partners in onderzoek, ontwikkeling en implementatie bepalen	<i>Eerste inventarisatie</i>
Ontwikkelmethodieken bepalen en toetsen	<i>Eerste ontwerp</i>
Gedetailleerd activiteitenplan	<i>Eerste schets</i>
Concept samenwerkingsovereenkomsten	—
Aansluiting op bestaande initiatieven	<i>Eerste gesprekken</i>
Resultaten samenwerking: wat is er al aan quick wins gerealiseerd	<i>Organisatiemodel burenoverlast</i>
Begroting/deelbegrotingen	<i>Zeer ruwe versie</i>
Moeilijke gesprekken en governance structuur/stichting	<i>Ontwerp in concept-aanvraag 2021</i>
Wijze van bemensing stichting en sleutelposities	<i>Ontwerp in concept-aanvraag 2021</i>
Belemmeringen, weerstand, risico-management	<i>Eerste verkenning</i>
Narratief en campagne (voor responsief en evidence-based werken)	<i>Eerste publicaties komen uit</i>
Verkennen subsidie route en departementale route	<i>Overleg met departement gepland</i>
Effectenanalyse	<i>Eerste versie Ecorys</i>

Investering in ontwikkeling in dagen vanaf juni 2022

<i>Onderwerp</i>	<i>Dagen begroot</i>
Algemene voorbereiding en campagne	220
Programmalijn 1. Data component	8
Programmalijn 2. Evidence Based werken component + campagne	210
Programmalijn 3. Schaalbare rechtsdiensten component + campagne	60
Programmalijn 4. Reguleringscomponent + campagne	29
Programmalijn 5. Beweging component	42
Fasering en monitoring van het programma	12
Samenwerking en governance in het programma	23
Begroting	9
Economische en maatschappelijke effecten	11
Totaal	624 dagen

Bijdragen naar draagkracht in overleg welkom:

Tot nu toe van Gemeente Den Haag, Ministerie JenV en Bindend Bestuur Brabant: in uren van HiIL, Policy Design Studio, Reos, verschillende kennisinstellingen

De sessies

Week	Datum	Tijd	Type sessie	Onderwerp
				<i>kernteam formeren en eerste ring eromheen</i>
33	di 16 aug	14-16:00	werksessie	quicksan (ingeleverd)
34	wo 24 aug	12-13:30	werksessie	mogelijke structuur werkpakketten per conflict gebied en verdienmodellen
35	vr 2 sep	9-10:30	werksessie	voorbereiding stakeholdersbijeenkomst
37	di 13 sep	16-17:30	stakeholdersbijeenkomst	presenteren grote idee, probleem, doelstelling en oplossing
38	do 22 sep	16-17:30	werksessie	inventarisatie deelcoalities en teams die eigenaarschap nemen
39	ma 26 sep	17-21:00	werkdiner	theory of change en programmalijnen uitdiepen
40	ma 3 okt	15:45-17:00	werksessie	ontwikkelmethodieken verkennen
41	vr 14 okt	9-10:30	stakeholdersbijeenkomst	presentatie voortgang op onderwerpen dia 13
42	do 20 okt	16-17:30	publiekssessie	het grote idee presenteren
42	vr 21 okt	9-10:30	werksessie	moeilijke gesprekken vertalen in governance structuur
44	wo 2 nov	12-13:30	werksessie	- (nog te bepalen, zie dia 13 voor onderwerpen))
45	ma 7 nov	17-21:00	werkdiner	verbinden, vergroten, versterken bestaande initiatieven
45	do 10 nov	16-17:30	werksessie	-
46	do 17 nov	16-17:30	stakeholdersbijeenkomst	presentatie voorstel met begroting in concept (basisparameters) en go/no go
47	wo 23 nov	12-13:30	werksessie	-
49	vr 9 dec	9-10:30	werksessie	-
51	wo 21 dec	12-13:30	werksessie	-
1	vr 6 jan	9-10:30	werksessie	-
2	di 10 jan	17-21:00	werkdiner	-
3	wo 18 jan	12-13:30	werksessie	-
3	do 19 jan	16-17:30	publiekssessie	ondertekeningsceremonie
4	wo 25 jan	12-13:30	werksessie	laatste loodjes
5	wo 1 feb	12-13:30	werksessie	allerlaatste komma
5	vr 3 feb	23:00	Sluiting indieningsloket	ingediend

Breakout ronde 1

Hoe kijk je aan tegen deze kans om het conflictoplossend vermogen van NL rigoureuus te ondersteunen ?

Mogelijke accenten in relatie tot deelnemersveld

Voor institutionele partijen (JenV, Rechtspraak) kan instappen lastig blijven.

Afhankelijk daarvan kunnen we uitkomen bij versterking ontwikkelcapaciteit:

- Meer in de instituties? JenV neemt leiding?
- Meer in de kennisinstellingen? Consortium daar gegrond?
- Meer in private rechtsdiensten? Daar partners zoeken?
- Meer in internationalisering kennisinfrastructuur? Den Haag als ankerpunt?

Geleidelijk uitvinden op basis van waar energie, menskracht en meest overtuigend voorstel.

Contouren voorstel (Quickscan als ingediend)

Feedback krijgen in vroeg stadium belangrijk

In formulier voortgebouwd op versterken conflictoplossend vermogen, samen, economische groei voortgebouwd, dan wijst veel zich vanzelf

Probleemanalyse, oplossing (Theory of change)

5 programmalijnen

Zie ook A4tje dat vooraf is toegestuurd

Technische uitwerking probleemanalyse (eerste versie)

Algemene aandachtspunten

- (Onderliggende) problemen worden geadresseerd door activiteiten (Theory of Change gedachte)
- Alle problemen worden onderbouwd (kwalitatieve argumentatief en cijfermatig)
- Startpunt zijn conflicten in de maatschappij, focus ligt niet op de oorzaken van deze conflicten
- De keuze voor doelgroepen en specifieke conflicten wordt onderbouwd op basis van gedefinieerde criteria

Het probleem

Verdienvermogen en arbeidsproductiviteit Nederland worden beperkt door (slepende / onopgeloste) conflicten

Te onderbouwen aanname(s):

- Conflicten blijven vaak onopgelost / slepend
- Onopgeloste / slepende conflicten beperken verdienvermogen en arbeidsproductiviteit

Redenen achter het probleem

De huidige oplossingsinfrastructuur is zwak

Hoe uit zich dat?

A: Huidige infrastructuur is sterk gejuridiseerd. Een 'effectieve' en toegankelijke oplossingsroute is niet beschikbaar. Mensen zijn huiverig voor juridisering of lopen vast en conflict houdt stand.

Te onderbouwen aanname(s):
Huidige oplossingen zijn weinig effectief, mensen zijn huiverig

Waarom is het zo lastig dat te veranderen?

B: Er is weinig ruimte voor innovators die rechtsdiensten (incl. gerechten) transformeren

Te onderbouwen aanname(s): Er zijn innovators die kunnen én willen

C: Het systeem is dusdanig rigide dat veranderingen niet eenvoudig zijn te implementeren

Te onderbouwen aanname(s):
Oorzaken rigiditeit (o.a. met concrete voorbeelden)

D: Business- en organisatie modellen zijn niet schaalbaar

Te onderbouwen aanname(s)
Er zijn geen goede business- en organisatie modellen (marktfalen)

E: Weinig inzicht over wat werkt, daarom lastig om effectieve oplossingsroutes te ontwerpen

Te onderbouwen aanname(s):
Ontbreken goede kennisontwikkeling

Doel

Ontwikkeling nieuwe infrastructuur voor conflictoplossing om groei, het verdienvermogen van BV Nederland, arbeidsproductiviteit, welzijn, sociale cohesie en samenwerking te bevorderen.

Programmaliijnen voorstel

Letters geven de link met genoemde uitdagingen sheet 17 aan

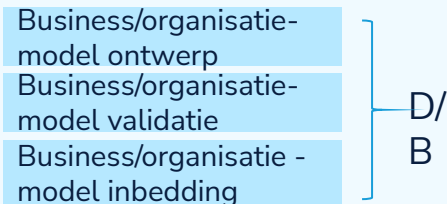
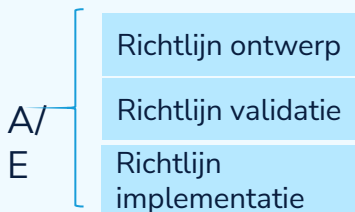
E Programmalijn 1: Data-infrastructuur voor conflicten en oplossingen

P 2: Delen behandelkennis

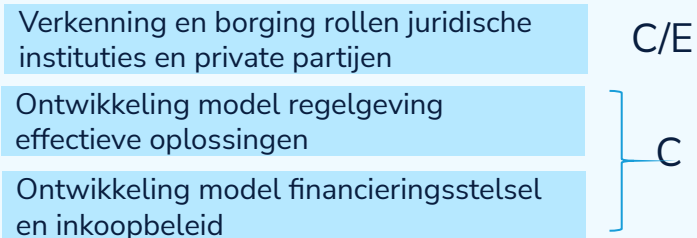
Praktische implementatie / uitrol

P 3: Aansluitende verdienmodellen

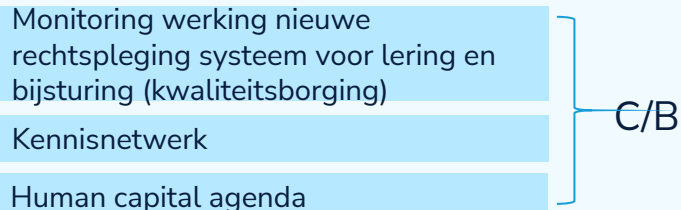
Voor de 10 meest urgente rechtsproblemen

P 4: Systeem modellen

P 5: Kwaliteitsborging en kennisontwikkeling

Uitwerking werkpakket: burenconflicten

- Als voorloper in opdracht Den Haag
- Ontwerp dat tal van bestaande voorzieningen aan elkaar rijgt tot buurtafspraken en sluitende route naar oplossing overlast
- + financieringsmodel
- Vervolg via NGF
  - Monitoren uitkomsten, gebruikerspanel
  - Behandelrichtlijn met “wat werkt”, knelpunten onderzoek
  - Implementeren en financieren via afspraken met voorzieningen; model voor schalen naar landelijk
  - Inpassing in regulering, budgetten
  - Bekend maken (communicatie) en continue verbetering

Deelcoalities en werkpakketten per conflictgebied (P. 2)

Conflictgebieden
Ruimtelijke conflicten (bestemmingsplan, omgevingsvergunning, handhaving)
Werkconflicten in MKB
Samenwerkingsconflicten in MKB
Scheiding
Letsel
Schulden
Burenoverlast
Betekenisvolle strafrechtelijke interventies
Grootschalige hersteloperaties

Resultaten per conflictgebied
Coalitie: directe partijen, hulpverleners/ vertegenwoordigers, neutrale derde partijen, ontwikkelaars
Gebruikerspanels directe partijen opzetten
Standaard-uitkomsten valideren en meten
Goede praktijken/onderzoek > richtlijn “wat werkt”
Onderzoek oplossingen leemtes behandelkennis
Versterkers/barrières voor stakeholders > implementatieplan en knelpunten
Iteratief, lerend systeem

Deelcoalities en werkpakket per organisatie-model (P. 3)

Organisatie- en verdienmodellen
Probleemoplossende bestuursrechtelijke keten
Oplossingsvoorziening lokale conflicten + 20% doorverwijzing (rechtshuizen, overlegrechters)
One-stop (voorportaal-info-mediation-rechtsbeslissing-nazorg) conflictoplossing
Probleemoplossende experts/(rechts)hulp
Probleemoplossende (betekenisvolle) strafrechtelijke keten
Gebruiksvriendelijke, conflict-voorkomende contracten

Resultaten per model
Coalitie van aanbieders en modellen voor kennisdeling (IP en staatssteun proof)
Duurzame en schaalbare verdienmodellen (uit gebruikersbijdragen, subsidie, andere bronnen)
Organisatiemodellen (rollen, logistiek)
Continue, iteratieve verbetering vanuit klantbehoeften
Inbedding in regels en regulering (input voor Programmaliijn 4)

Criteria voor prioriteit in P.2 en P.3 voorstel

- Economische impact verbeteringen
- Bijdrage aan oplossing maatschappelijke uitdagingen
- Persoonlijk welzijn impact verbeteringen
- Investeringsbereidheid van de deel-coalitie (in uren, geld)
- Samenwerkingvermogen in deel-coalitie
- Bijdrage/synergie in gehele voorstel
- .....

Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)

- ▶ Een MKBA geeft de (positieve en negatieve) effecten van projectalternatieven op de welvaart van Nederland weer.
- ▶ Aandacht voor effecten voor **direct** betrokkenen maar ook **indirecte** effecten op maatschappij.
- ▶ Het gaat om **kwantitatieve** effecten en om **kwalitatieve** effecten. Deze worden zoveel mogelijk uitgedrukt in euro's.
- ▶ Saldo tussen kosten en baten geeft inzicht in toegevoegde waarde van een initiatief.

MKBA innovatieve rechtsvoorzieningen

- ▶ MKBA uitgevoerd als onderdeel aanvraag groeifonds 2021

- ▶ Uitgangspunt: in 2030 wordt 80% van de ernstige rechtsproblemen wordt opgelost via een overeenkomst of neutrale beslisser of voorkomen.

- ▶ Drie veel voorkomende juridische conflicten nader onderzocht:
  - ▶ Echtscheidingen;
  - ▶ Problemen met de overheid;
  - ▶ Arbeidsconflicten in het mkb.

- ▶ Voor ieder conflict kosten en baten in kaart gebracht voor huidige situatie én innovatieve alternatief

Investeerders

- GroEIFonds
- Gemeente Den Haag
- HiIL
- Ministerie J&V
- En 140+ andere partners

Activiteiten

- 1. Ontwikkelen nieuwe de-escalerende procedure**
  - gerichte mix van bemiddeling en regie
  - gedoseerde en getimede inzet van experts en rechterlijke macht
  - format van uitelkaar.nl
- 2. In praktijk brengen en opschalen voor alle echtscheidingen**
  - met goede monitoring en stapsgewijze verbetering
  - met passend bekostigings-/verdienmodel voor betrokken dienstverleners
  - toewerken naar effectieve oplossingen in 80% van de zaken, ook die met hoog conflictgehalte
  - met aanpassing regelgeving
  - toewerken naar realiteit van scheiden zonder schade
- 3. Onderdeel van rechtstaat-brede innovatiebeweging**
  - data verzamelen
  - rechtssysteem ontwikkelen dat werkt voor mensen via behandelrichtlijnen
  - opschalen via one stop shop-procedure of vrederechtsvoorziening
  - passende regulering en financiering formaliseren
  - beweging creëren

Output

- Alle scheidende echtparen maken gebruik van een laagdrempelig online platform
- Alle scheidende echtparen gaan onder begeleiding van een casemanager zelf aan de slag met een echtscheidingsconvenant
- Scheidend echtpaar wordt voorzien in informatievoorziening voor een transparant scheidingsproces
- Scheidend echtpaar maakt gebruik van een gezamenlijke advocaat
- Expertise externe dienstverleners/rechters wordt ingezet waar hun toegevoegde waarde het meest van belang is
- Ontwikkeling nazorg-module voor echtparen voor periode na formaliseren scheiding

Intermediaire

- Platform toegankelijk voor mensen met beperkte mogelijkheden (financiële problematiek, langdurig-zieken, justitiabelen, laaggeletterden, etc.)
- Kwalitatief betere afspraken, waar mensen tevreden mee zijn (ook na toekomstige verandering situatie)
- Scheidend echtpaar heeft meer zekerheid en houdt regie over eigen scheiding
- Escalatie van echtscheiding voorkomen
- Kortere doorlooptijd van echtscheiding
- Minder inzet externe dienstverleners nodig

Baten

- Verbeterd welzijn/geluk voor scheidend echtpaar
- Verbeterde emotionele toestand kinderen na echtscheiding
- Verbeterde medische/psychische en/of psychosomatische toestand scheidend echtpaar
- Besparing op zorgkosten
- Verbeterde arbeidsproductiviteit scheidend echtpaar
- Besparing op kosten rechtspraak
- Verschuiven van kosten naar innovatieve rechtsvoorzieningen
- Besparing op onderzoeken welzijn kinderen
- Verbeterde financiële situatie/koopkracht na echtscheiding voor scheidend echtpaar
- Besparing op kosten overheidstoelagen/-uitkeringen en bijstand
- Meer gelijkheid
- Verbeterde emotionele situatie familie na echtscheiding

Incasseerders

- Scheidend echtpaar
- Kinderen van scheidend echtpaar
- Werkgevers scheidend echtpaar
- Overheid
- Familie van scheidend echtpaar

MKBA innovatieve rechtsvoorzieningen

- ▶ Op basis hiervan een MKBA saldo per conflictgebied berekend.
  - ▶ Echtscheidingen: €170.000.000 per jaar
  - ▶ Daarnaast ook kwalitatieve effecten

- ▶ Overkoepelende schatting van alle conflictgebieden op basis van extrapolatie gemaakt.

Meer weten?

Gabriëlle op 't Hoog

Gabrielle.opthoog@ecorys.com

Breakout ronde 2

Hoe zou je willen participeren in een dergelijk programma?

Je krijgt toegestuurd

- Deze presentatie (deel die vooral)
- Uitnodiging voor volgende bijeenkomsten
- Link naar videosessie
- Voorstel in quickscan formulier waarop feedback NGF is gevraagd
- Artikel NJB met data, analyse veld en strategieën
- Link naar voorbeeld burencconflicten

Met uitnodiging om van je te horen:

- Wat is goed/suggesties voor verbetering van de verkenning?
- Welke ontwikkelactiviteit (dia 12) wil je* aan meewerken?
- Op welk conflictgebied (dia 22) kun je aan deelcoalitie/werkpakket (mede) leiding geven?
- Voor welk organisatiemodel (dia 23) kun je aan deelcoalitie/werkpakket (mede) leiding geven?